

О.Ю. Давидова, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

З метою забезпечення стабільного функціонування підприємства готельно-ресторанного господарства, його власники та менеджери мають постійно пристосовуватися до змін зовнішнього середовища. Однак інноваційний розвиток підприємства, основою якого є управлінські інновації, передбачає постійні якісно нові зміни внутрішнього середовища, підприємницької культури, особистих переконань працівників. Управлінські інновації є ключовим фактором ефективного розвитку підприємства готельно-ресторанного господарства, набуття закладом неповторних властивостей, що забезпечать довгострокові конкурентні переваги на ринку.

Довгостроковий успіх підприємства готельно-ресторанного господарства визначається його здатністю постійно впроваджувати інновації. Однією з умов досягнення конкурентних переваг на ринку є одночасний розвиток технологічних та управлінських інновацій: технології самі по собі не збільшують продуктивність, вона зростає завдяки управлінським інноваціям, тобто змінам у бізнес-процесах. Технологічні нововведення, що не супроводжуються управлінськими інноваціями неефективні.

Можливість тестування управлінської інновації в умовах, близьких до реальної господарської діяльності підприємства, спостереження за результатами її реалізації зменшать опір працівників та менеджерів закладу до радикальних змін, підвищать їхні ініціативність та готовність до використання нетрадиційних методів управління.

Очевидно, що будь-яка управлінська інновація має бути адаптованою до особливостей господарської діяльності підприємства готельно-ресторанного господарства, на якому вона впроваджується. Динамічне ринкове середовище чинить багатосторонню дію на необхідність пошуку можливостей створення та підтримки конкурентних переваг підприємств готельно-ресторанного господарства. Реалізація цих можливостей сприяє їх успішному протистоянню в конкурентній боротьбі, що постійно посилюється. Світова практика показує, що переможцем в цій боротьбі стає те підприємство, яке орієнтує свою діяльність на інноваційний розвиток і головною метою стратегічного плану ставить продукування ефективних інноваційних

управлінських рішень.

Проте, це можливо тільки за рахунок адаптивного управління розвитком підприємств. Тільки на основі адаптивного управління можливо забезпечити облік вимог ринку, дій конкурентів та постачальників. Економічна стійкість та конкурентоспроможність є стратегічною метою адаптивного управління підприємством.

Адаптивне інноваційне управління розвитком – це управління, яке засноване на діалогічній адаптації та кооперації дій керуючої та керованої підсистем, викликає відкритість взаємодії й реалізується в умовах невизначеності, що потребує додаткової орієнтації. Це процес взаємовпливу, що викликає взаємоприспособлення поведінки суб'єктів діяльності на діалогічній основі, яка забезпечується спільним визначенням реалістичної мети з наступним поєднанням зусиль та самоспрямуванням дій на її досягнення.

Адаптивне інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства дозволить реалізувати внутрішні резерви, діяти ефективніше, проникати на світові ринки і забезпечувати підприємству сильні конкурентні позиції.

До умов високої конкурентної боротьби підприємство може адаптуватися лише завдяки формуванню системи інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства як необхідної передумови стабільного тривалого розвитку та підвищення конкурентоспроможності.

Сучасні реалії вимагають від керівництва вітчизняних підприємств постійно продукувати ефективні рішення з метою підвищення рівня конкурентоспроможності, виходу на нові ринки, здійснення технологічних проривів тощо. Все це потребує інноваційних підходів у системі управління підприємствами. Тому, під час формування інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства необхідно створити умови співпраці усіх відділів та підрозділів підприємства з управлінським персоналом.

Специфіка інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства полягає в тому, що розробляється вона, як правило, кваліфікованими фахівцями, а приймають рішення і затверджують план впровадження управлінці. У зв'язку з цим на підприємствах готельно-ресторанного господарства, орієнтованих на інноваційне управління їх розвитком, необхідно проводити процес прийняття управлінських рішень з урахуванням поглядів колективу. Він дозволяє в рамках колективу виявляти невідповідності різних рівнів управління й усувати їх швидко та якісно.

Управління реалізацією інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства починається з визначення комплексу робіт і ресурсів, виконавців та термінів. Потім розробляється програма реалізації інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства, яка має виконуватися підрозділами відповідно до етапів вирішення завдань.

Під час здійснення інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства до завдань управлінців різних рівнів обов'язково входить контроль виконання управлінських рішень. У разі необхідності надається управлінська допомога або допомога кваліфікованих фахівців, вносяться корективи під час виявлення помилок.

Отже, основою формування інтегрованого механізму інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства є система, яка визначає взаємозв'язки та взаємозалежність між складовими забезпечення, етапами вирішення завдань та механізмами формування інноваційної активності в системі управління розвитком підприємств з метою організаційного забезпечення реалізації функцій управління та ефективності інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства в сучасних перманентних умовах функціонування.

Темпи зміни зовнішнього середовища підприємства зазвичай не дозволяють суб'єкту господарювання своєчасно реагувати на них, у результаті чого зростає частота появи несподіваних та непередбачуваних для підприємства загроз. Інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства у таких умовах вимагає застосування дієвих підходів у сфері стратегічного менеджменту. Це значною мірою має дозволити здійснювати гнучке управління підприємством за рахунок швидкого пристосування до умов функціонування та створити передумови стабільнішого за конкурентів розвитку.

Розроблено стратегічно орієнтовану модель інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства, яка базується на:

- аналізі стратегічних факторів інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства та впливу на них внутрішніх та зовнішніх факторів;
- формуванні цілей;
- виявленні сильних та слабких сторін діяльності підприємства готельно-ресторанного господарства;

- обґрунтуванні вибору стратегії, оцінці та контролю стратегії, виборі й обґрунтуванні системи стратегічного управління;
- формуванні критеріїв оцінок, на які впливають стратегічні несподіванки та проблеми гнучкості й синергізму розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства;
- отриманні результатів від впровадження стратегічних змін інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства.

Запропоновано концептуальні напрями формування інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства як економічними системами, які реалізуються в трьох напрямках: інноваційність процесу, інноваційність знань та інноваційність ресурсів.

Процес стратегічного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства передбачає реалізацію таких основних етапів, як: стратегічний аналіз діяльності, здійснення стратегічного вибору, формування стратегії та її подальша реалізація. Особливої уваги заслуговує деталізація останньої стадії цього процесу, що розкриває спрямованість дій не лише на досягнення вигоди підприємством на даний момент, а й орієнтацію на стратегічну перспективу. Перехід до інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства дає можливість використовувати наявні економічні ресурси й переваги, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності. Впровадження управлінських інновацій є надійним засобом забезпечення неповторності та ефективності системи управління підприємством, що зумовлено індивідуальністю управлінських інновацій для кожного підприємства готельно-ресторанного господарства.

Таким чином, формування концепції полягає у розробці теоретико-методичного підходу до оцінювання інноваційного управління розвитком економічних систем, науково-практичного підходу до генерування управлінських рішень на основі регресійно-кореляційної моделі, оцінки ризиків інноваційного управління розвитком економічних систем, науково-методичного підходу до прогнозування рівня інноваційного управління, технології впровадження інноваційних методів управління розвитком економічних систем на основі синергетичного підходу, інтегрованого механізму інноваційного управління розвитком економічних систем; активно-адаптаційної ієрархічної системи стратегій інноваційного управління розвитком економічних систем, у побудові когнітивної моделі поведінки (функціонування та розвитку) економічних систем.